

HANDEL MED UTSLÄPPSRÄTTER BAKOM HÖJDA ELPRISER NÄSTA ÅR

Elpriserna går upp nästa år. Det märks redan nu i de elhandelsavtal som kunder kan teckna med bundet elpris. Det beror på att elhandelsföretagens inköpskostnader för el ökar från och med årsskiftet. Orsaken till detta är ökade kostnader för att släppa ut koldioxid – dvs handel med utsläppsrätter.

Så här ser kundens elkostnader ut

Hushållens elkostnader består av tre delar:

- kostnaden för el som kunden köper genom att teckna ett elhandelsavtal med ett elhandelsföretag
- kostnaden för transport av elen hem som betalas till elnätetsföretaget
- skatter och avgifter som betalas till staten

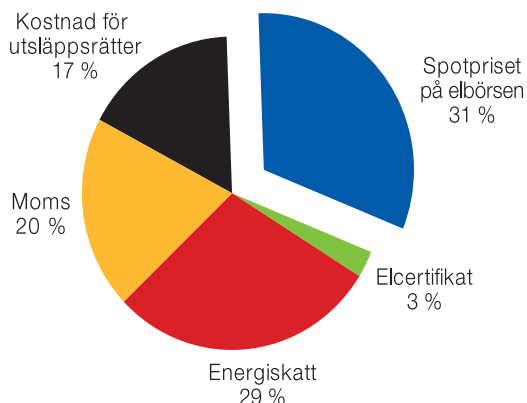
Kunden får två fakturor, en från elhandelsföretaget och en från elnätetsföretaget. När det gäller skatter och avgifter betalas de på följande vis:

- Energiskatt på el (vanligen 26,5 öre/kWh) betalas på fakturan från elhandelsföretaget
- Elcertifikat (för att stimulera utbyggnad av el från förnybara energikällor) betalas på fakturan från elhandelsföretaget
- EU:s handelssystem med utsläppsrätter som påverkar el som släpper ut koldioxid när den produceras. Eftersom denna el sätter priset på den nordiska elbörsen, där elhandelsföretaget handlar sin el, finns denna kostnad med i elhandelsföretagets elhandelsavtal till kunderna
- Moms med 25 procent betalas på de samlade kostnaderna till elhandelsföretaget och på elnätetskostnaden till elnätetsföretaget.

Underlag för elhandelspriset efter årsskiftet

Diagrammet visar hur priset på den el som elhandelsföretaget erbjuder kunden är uppbyggt. De komponenter som visas är elhandelsföretagets anskaffningskostnad för elen, dvs:

- det blåa börspriset som elhandelsföretaget handlar sin el för på den nordiska elbörsen
- det svartmarkerade extra påslaget för handeln med utsläppsrätter, som alltså ökar efter årsskiftet 2007/2008
- den grönmarkerade kostnaden för elcertifikat
- energiskatten (röd) som kunden betalar till staten på räkningen till elhandelsföretaget
- momsen (gul) på allt ovanstående

Detta fördyrar elen

Vad som från och med årsskiftet 2007/2008 fördyrar elen är att en ny handelsperiod för handeln med utsläppsrätter påbörjas. Under denna period 2008–2012 har färre antal utsläppsrätter delats ut till kraftverk och industrier som behöver dem. Detta gör att det blir dyrare att producera el i anläggningar som behöver utsläppsrätter (de som släpper ut koldioxid).

Det blir alltså dyrare för elhandelsföretaget att köpa in sin el på elbörsen. I slutändan är det kunden som betalar i och med att elhandelsavtalen blir dyrare. Det drabbar både elhandelsavtal med fast pris och rörligt pris:

Så här kan mekanismen bakom dyrare el på börsen förklaras:

1. Eftersom den billiga vatten- och vindkraften inte räcker till alla som vill köpa, så krävs även dyrare produktion för att täcka efterfrågan på elbörsen.
2. Elpriset på börsen måste täcka elproducentens alla rörliga kostnader.
3. Den kraft som oftast är prissättande på börsen (den sista som behöver tas i anspråk för att täcka efterfrågan) är baserad på kol. Därför är kolpriset av stor betydelse för elpriset. Eftersom kolpriset sätts i dollar så påverkas därför även växelkursen.
4. Då förbränningen av kol ger upphov till koldioxidutsläpp, krävs att producenten även måste inneha utsläppsrätter motsvarande storleken på utsläppen.
5. Priset för utsläppsrätter sätts på en fri marknad och i dagsläget är priset för utsläppsrätter från 1 januari 2008 ungefär 22 €/ton. Detta motsvarar en kostnad för elproducenten på ca 15 öre/kWh. Denna kostnad tillkommer för elhandelsföretagen som handlar el på börsen.

Ryssland skapar oro för den nordiska elbalansen

NU BEHÖVER VI NYA KRAFTVERK – HELST VATTENKRAFT

Ryssland signalerar effektproblem i S:t Petersburg-området under kalla dagar och behöver då sin egen elektricitet själva. Det är en ny situation för såväl den svenska som den nordiska elbalansen och det var också temat för en Energilunch hos Svensk Energi i slutet av oktober. Lösningen är en utbyggd svensk elproduktion.

– **ATT MÖJLIGHETERNA** till elimport under extremt kalla vinterdagar är borta, är en allvarlig komplikation. Även andra grannar får en knappare tillgång på kapacitet. Det ställer ökade krav på att vi i Sverige hjälps åt att säkra så mycket elproduktion som möjligt, säger Bo Källstrand, Svensk Energis vd.

Budskapet framfördes vid en energilunch i Stockholm. Svenska Kraftnäts generaldirektör Sture Larsson beskrev den årliga beräkning av effektsituationen i Sverige som görs på regeringens uppdrag.

Underskott i Finland och Danmark

– De största förändringarna har skett inom importen och exporten. Det finns tillräcklig kapacitet i utlandsförbindelserna, problemet är den interna balansen i länderna. Inom Norden är det framför allt östra Danmark och Finland som minskat sin kapacitet. Det har inneburit minus 1 000 MW i vår svenska balans sa Sture Larsson.

Den svenska effektmarginalen är nu bara 170 MW vid sträng kyla under en sk tioårsvinter, vid ett totalt effektbehov på 28 900 MW. Det förutsätter att alla svenska kärnkraftverk går. Då är också en viss del, 300 MW, av den

sk effektreserven utnyttjad, och 6 procent av vindkraftens effekt inräknad.

På frågan om vad som händer om en eller flera kärnkraftsreaktorer inte skulle gå var Sture Larsson klar:

– Kärnkraften är digital, antingen går den eller så går den inte. Det är bara att räkna bort effekten för respektive kärnkraftsblock för att se hur många MW mindre det blir.

170 MW är en liten marginal – ungefär 1000 MW lägre än förra årets marginal vid en kall vinter, konstaterar Svenska Kraftnäts generaldirektör Sture Larsson.

Skonsam fränkoppling av el

På frågan om vad det värsta är som kan hända svarade Sture Larsson att räcker inte tillförseln till så kan vi i värsta fall bli utan el. Men innan dess görs allt som går för att förhindra en fränkoppling av el hos kunderna.

– Hela Sverige blir inte svart. Bortkopplingen sker så skonsamt som möjligt. Energimyndigheten utreder för närvarande hur det ska kunna ske.

Vad som gör läget allvarligt för Norden är läget i Ryssland. Svenska Kraftnäts motsvarighet i Finland, Fingrid, har varnat för att Finland kan ställas inför effektbrist bland annat till följd av bedömningen att importen från Ryssland inte är pålitlig vid extrem kyla. Det påverkar hela den nordiska elbalansen.

Johan Linnarsson, ansvarig för

Fortums analytiker Johan Linnarsson menar att Ryssland i framtiden kan utnyttja elelexport mer som en buffert. Finland har redan drabbats av detta.

strategisk och långsiktig marknadsanalys från Fortum, berättade om utvecklingen i Ryssland:

– En stark tillväxt prognostiserades, men det är svårt att få en blick över potentialen och de enorma investeringar som väntas. Avregleringen av den ryska elmarknaden påbörjades i september år 2006. Den ska successivt öka i omfattning till år 2011 då hela marknaden ska vara avreglerad.

Neddragen rysk elelexport

Johan Linnarsson beskrev de ryska förhållandevis låga elpriserna med koppling till gaspriserna och det faktum att Ryssland inte betalar för utsläppen av koldioxid. I S:t Petersburg pågår en kraftig ökning av elkonsumention, som kan påverka exporten av el i framtiden genom att den kan användas som en buffert. Vi har redan sett exempel på detta.

– Förra vintern när det var minus 30 grader i Finland och kallt i Ryssland drog ryssarna ned på exporten på dagtid. Finland användes då som reglerreserv, men klarade sig tack vare svensk elelexport. Johan Linnarsson tog upp

– Vi behöver mer kraft från redan utbyggda vattendrag, mer kraftvärme och uppgraderad kärnkraft, konstaterade Svensk Energis vd Bo Källstrand.

ytterligare ett exempel från i år när en förbindelse mellan Moskva och S:t Petersburg felfungerade.

Bo Källstrand förtydligade att vi sett flera exempel på att det inte är lika säkert längre att förlita sig på rysk export av el till Finland. Fingrid talar till och med om export till Ryssland. Receptet att komma till tals med den nya situationen stavas nya svenska kraftverk.

Tillgänglig "vinter-el" krävs

Bo Källstrand konstaterade att ny produktionskapacitet visserligen är på väg i Sverige. Men det tar sin tid och löser inte bekymret i vinter, om vi får en sk tiovårs vinter. Marginalen i det svenska systemet är orimligt liten.

Han pekade på att det dröjer länge innan energieffektiviseringar och laststyrning hos kunderna får något genomslag. Därför behövs

mer kraft – och då sådan som säkert är tillgänglig en kall vinterdag.

– Vi behöver mer kraft från redan utbyggda vattendrag, mer kraftvärme och uppgraderad kärnkraft, konstaterade Bo Källstrand.

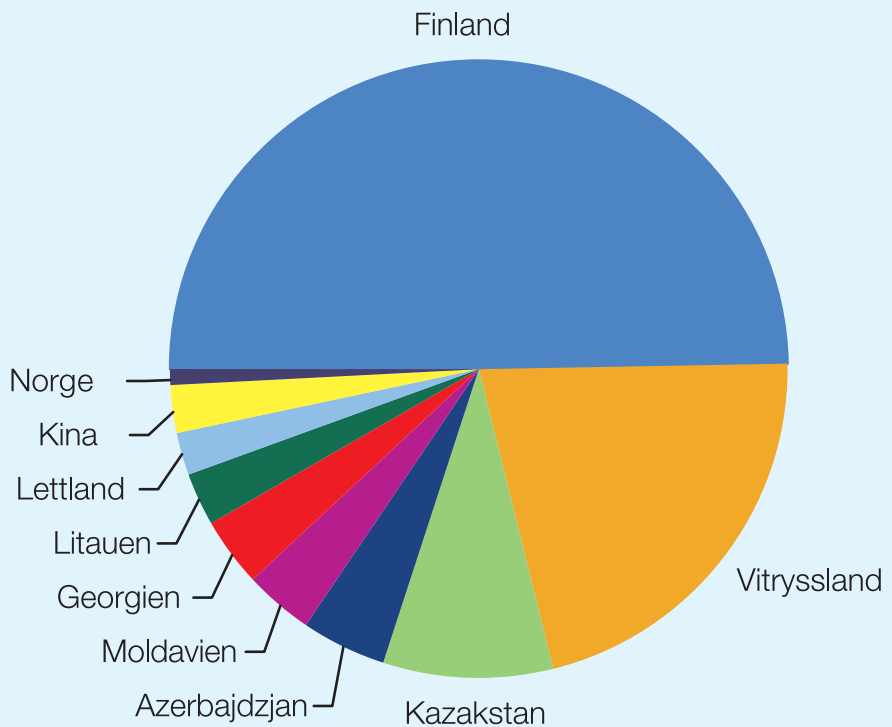
Allra bäst ur effektsynpunkt är ytterligare vattenkraft, och Bo Källstrand pekade på vikten av att tillståndprocesserna snarast förkortas och att vi tar vara på de utbyggnadsmöjligheter som finns.

– Vi talar inte om nationalälvarna, men en fortsatt utbyggnad i redan utbyggda och reglerade älvar är effektivaste sättet att få fram kapacitet som säkert är disponibel under just de timmar den behövs som bäst.

KALLE LINDHOLM

kalle.lindholm@svenskenergi.se

Rysk elelexport år 2005, totalt 22,1 TWh

Ryssland exporterar förhållandevis lite av sin egen el. Finland är klart största importör och tar emot hälften av den ryska exporten. Totalt produceras i Ryssland knappt 1 000 TWh.

LÄSVÄRDESUNDERSÖKNING – TIDNINGEN SVENSKENERGI.NU

Tidningen svenskenergi.nu ges ut av Svensk Energi, branschförening för Sveriges elproducenter, elnätsföretag och elhandelsföretag. Den har getts ut sedan föreningen började sin verksamhet år 2001. Vi vill veta hur tidningens läsare uppfattar den i dess nuvarande utformning och hur den skulle kunna förändras. Därför gör vi en enkel läsvärdesundersökning med utvalda frågor.

Vi vore mycket tacksamma om ni besvarade frågorna på denna sida och **faxar svaret på faxnr: 08-677 25 48 före den 15 december.**

KALLE LINDHOLM,
SVENSK ENERGI, REDAKTÖR SVENSKENERGI.NU

1) LÄSER DU SVENSKENERGI.NU? (markera ett svar)

Aldrig	Enstaka gång	Ögnar igenom	Valda artiklar	En stor del	I stort sett allt

2) FÖR ATT DU SKULLE LÄSA MER, HUR VILL DU ATT TIDNINGEN FÖRÄNDRAS? (fler svar tänkbara)

Mer allmänt om energi	Mer om teknik (produktion, nät, användning etc)	Mer om energipolitik, styrmedel m m	Mer om elmarknaden och handeln	Mer internationellt

3) VAD TYCKER DU OM UTGIVNINGSTAKTEN – IDAG VAR 4:E VECKA? (markera ett svar)

Ge ut vid behov (bara via mail)	Ge ut tidningen var 14:e dag	Ge ut var tredje vecka	Fortsätt som nu, var 4:e vecka	Ge ut mer sällan

4) VAD TYCKER DU OM OMFATTNINGEN – IDAG OFTAST FYRA A4-SIDOR? (markera ett svar)

Minska till 2 sidor	Helt lagom nu	Öka till 8 sidor	Öka ännu mer	Låt det variera efter innehållet

5) HUR VIKTIG ÄR SVENSKENERGI.NU SOM INFOKÄLLA FÖR DIG? (ett svar, 5 högsta vikt)

5	4	3	2	1

6) JAG SOM SVARAT TILLHÖR FÖLJANDE KATEGORI? (markera ett svar)

Politiker och departement	Myndigheter, övrigt offentligt	Press, media	Energibranschen (företag, styrelse)	Övrig, nämligen

7) EVENTUELLA ÖVRIGA SYNPUNKTER

.....

.....

.....